

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, was vom Anfang des Jahrs 1647. biß gegen Ende desselben zwischen Jhro Römisch-Kayserlichen Majestät, dann den Beyden Cronen Franckreich und Schweden, ingleichen des Heiligen Römischen Reichs Chur-Fürsten, Fürsten und Ständen, zu Oßnabrück und Münster gehandelt worden

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1735

VD18 90566467

N.I. Project über den punct der Schwedischen Satisfaction, solche dem Instrumento Pacis zu inseriren.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52129)

1647.
Febr.

zu constituiren pflegten; his præsuppositis, müste nun das Equivalent entweder von denen Kayserlichen, oder von denen Catholischen, oder von denen Evangelischen Landen und Stifffern genommen werden: Das erste würden die Kayserlichen ohne weitem Krieg nicht eingehen, weniger Frankreich dabey assistiren; bey denen Catholischen Stifffern habe man sowohl die sämtliche Catholicos, als die Fransosen zuwieder, und wäre ganz ungläublich, wie sehr sich der Comte d'Avaux wegen der Stiffter Osnabrück und Minden, opponire,

damit solche denen Catholicis gelassen werden sollten: Unter allen Evangelischen Ständen aber wären nicht zwey oder drey, welche nicht das Equivalent lieber annehmen, als den Krieg continuiren würden; daß freylich in Zukunft die freye Wahl-Gerechtigkeit bey denen Stifffern, welche nun in seculum erblich transferiret werden sollten, cessiren würde, sey nicht ohne: Evangelici aber müsten es amore Pacis vergessen: Dem Reiche wäre einmahl seine Ruhe zu gönnen, und dem leidigen Kriege ein Ende zu machen &c.

1647.
Febr.

§. XXV.

Schwedische
fernere De-
claracion in
puncto Satis-
factionis.

Da nun durch die, mit Chur-Brandenburg, sowohl von Schwedischer als nachhero von Kayserlicher seite, unmittelbar gepflogene Handlung, der Schwedische Satisfactions-Punct zu mehrerer Reiffigkeit gelangte, so nahmen die Schweden über die, sothanen Puncts halber, im lezt-abgewichenen Jahr verfasste Postulata (Siehe III. Theil XXIV. Buch §. XXIII.) einige Aenderung vor, und ob Sie schon solche am 5. Januar. gefertiget

hätten, lieffen Sie selbige doch erst am 11. Februar. den Kayserlichen behändigen, immassen die Anlagen sub N. I. & II. zeigen, wobey Sie aber die condition anfügten; daß beydes, sowohl die Pfälzische Restitutions-Sache, als der punctus Gravaminum in Imperio, zugleich mit abgethan werden müste, als welches inseparabili nexu mit der Schwedischen Satisfaction verknüpfet seyn sollte.

N. I.

Projectum Dominorum Suecicorum, totum Satisfactionis sue punctum, futuro Instrumento Pacis inferendum.

Domini Sueci totum Satisfactionis punctum futuro Pacis Instrumento sequenti modo inferendum. Dominis Cesareanis exhibuerunt:

Porro, quoniam Serenissima Regina Sueciæ postulaverat, ut sibi pro locorum hoc bello occupatorum restitutione satisfieret, suæque tum indemnitati tum propriæ communitate amicorum suorum securitati condignè prospiceretur; ideo Cæsarea Majestas de consensu Electorum, Principum & Statuum Imperii, cum primis Interessatorum, vigoreque præsentis transactionis, cedit eidem Serenissimæ Reginae & futuris ejus hæredibus & Successoribus, Regibus Regnoque Sueciæ sequentes Ditiones in

1647. in perpetuum & immediatum Impe-
Febr. rii feudum.

Primo totam Pomeraniam Citerio-
rem, vulgo Bor-Pommern dictam,
unà cum Insula Rugia iis finibus con-
tentis, quibus sub ultimis Pomeraniae
Ducibus descriptae fuerunt. Ad
hac è Pomerania Ulteriore Steti-
num, Garz, Dam, Golnaw & Insu-
lam Wollin, unà cum interlabente
Odera & mari, vulgo, das frische Haff
vocato, suisque tribus Ostiis, Peene,
Suine, & Divenaw atque adjacenti-
bus utrinque terris, ab initio terri-
torii Regii supra Gartz & Greiffen-
hagen, usque in mare Balthicum ea
littoris Orientalis latitudine, de qua
inter Regios & Electoris Commissa-
rios circa exactiorem limitum defi-
nitionem, amicabiliter convenietur.
Hunc Pomeraniae Ducatum, Princi-
patumque Rugiae, unà cum Stetino,
Garz, Dam, Golnaw, Wollin, Ode-
ra, mari & ostiis, omnibusque &
singulis ad ea pertinentibus territo-
riis, Praefecturis, Urbibus, Castel-
lis, Oppidis, vicis, pagis, homini-
bus, feudis, fluminibus, Insulis,
lacubus, Vestigialibus, & reditibus,
& quibuscunque aliis Ecclesiasticis
& Secularibus bonis, Regia Majestas
Regnumque Sueciae sub iis titulis,
dignitatibus, praeminentiis, immu-
nitatibus & praerogativis ceterisque
omnibus & singulis Ecclesiasticis &
Secularibus Juribus ac Privilegiis,
quibus Antecessores Pomeraniae Duc-
es ea habuerunt & rexerunt, ab hoc die in perpetuum
pro haereditario feudo habeat, possi-
deat, usque liberè utatur & inviola-
biliter fruatur.

Quicquid & juris in collatione
Praelaturarum & Praebendarum Ca-
pituli Caminensis antehac habue-
runt Duces Pomeraniae Citerioris, ha-
beat impostero Regia Majestas Re-
gnumque Sueciae perpetuo; Quic-
quid autem Ulterioris Pomeraniae
Ducibus competierat, competat Suae
Celsitudini Electorali unà cum inte-
gro Episcopatu Caminensi ejusque
territoriis, juribus & dignitatibus.

Vierdter Theil.

Ar

Ti-

1647.
Febr.

1647.
Febr. Titulis & Insignibus Pomeraniæ, tam Regia Domus quam Brandenburgica promiscuè urantur more inter priores Pomeraniæ Duces usitato; Regia quidem perpetuo, Brandenburgica autem quamdiu ullus è linea masculina superfuerit, absque tamen Rugiæ Principatu, omnique alia præensione in loca cessa; deficiente vero linea masculina Domus Brandenburgicæ, omnes præter Sueciam alii, titulis & insignibus Pomeranicis abstinebunt, atque tum quoque Ulterior Pomerania tota, cum Citeriori Pomerania totoque Episcopatu & Capitulo Caminensi consolidata, ad solos Reges Regnumque Sueciæ perpetuo pertinebunt, spe interim successione & investitura simultanea gavifuros.

Celsissimus Elector Brandenburgicus, cæterique omnes Interessati, exsolvent Ordines, Officiales & subditos singulorum supra dictorum locorum vinculis & Sacramentis, quibus hucusque sibi suisque Domibus obstricti fuerant, eosque ad homagium & obsequia Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ præstandum remittunt: atque ita Sueciam in justa plenaque eorum possessione constituunt; renunciantes omnibus in ea præensionibus, ex nunc in perpetuum, idque pro se suisque posteris peculiari diplomate confirmabunt.

Pro hac alienatione perpetua in Regiam Majestatem Regnumque Sueciæ translatione, recipiat Sua Celsitudo Electoralis cum suis Interessatis & Imperatore & Imperio (N. N. N.) Regia quoque Majestas Sueciæ cedat Sux Celsitudini Electorali Primo reliquam Pomeraniam Ulteriorem cum omnibus appertinentibus, bonis & Juribus Secularibus & Ecclesiasticis; Deinde Colbergam cum toto Episcopatu Caminensi, omnique jure, quod Ulterioris Pomeraniæ Duces habuerunt, in collatione Præaturarum & Præbendarum Capituli Caminensis; Tertio omnia loca, quæ præsidii Suecicis infessa tenentur, per Marchiam Brandenburgensem.

(Episcopatum Halberstadiensem; & Archi - Episcopatum Magdeburgensem: Illum quidem statim post conclusam & ratificatam Pacem; hunc verò immediatè post moderni Administratoris Domini Augusti, Saxonie Ducis &c. decessum, conditionibus ac modis cum Sux Celsitudinis Electoralis Legatis specialiter conventis.)

Quar.

1647.
Febr.

1647. Quarto omnes commendas, & bona
Febr. ad Ordinem Equestrum Divi Johannis spectantia, quæ extra territorium Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ cessa continentur, unâ cum Actis & Regestis, hæc loca Juraque restituenda concernentibus, quæ in Archivis & Chartophylaciis Aulae Stettinensis reperiantur.

Pro iis autem, quod Regia Majestas Sueciæ tum in Pomerania tum alibi remittit restituitque, à Cæsarea Majestate accipiet duodecies centena millia thalerorum intra menses Deputatis ad id Sueciis Hamburgique numerandorum, quibus ritè acceptis præsidia sua è locis occupatis educet.

Secundo Imperator de consensu totius Imperii, præcipuè verò Dominus Megapolitanæ, concedit etiam Serenissimæ Regiæ suisque hæredibus ac successoribus Regibus Regnoque Sueciæ, in perpetuum & immediatum Imperii feudum, () Civitatem Portumque Wismariensem, unâ cum (præfecturis Pödel ac Neuen-Eloster) in Ducatus Megapolitano sequenti modo.

Inprimis, ut dictæ Civitatis & præfecturarum Magistratus, Officiales & subditi non modo Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ, sed & Duci Megapolitano Suerinensi, & utriusque Successoribus, juramento fidelitatis obstringantur.

Regiæ quidem Majestati Regnoque Sueciæ soli jus comperat imponendi præsidium Civitati, ejusque Præfectum constituendi cum libertate id iterum educendi, mutandi, minuendi, augendique pro exigentia circumstantiarum; Præsidium vero non modo Regibus Regnoque Sueciæ, sed & Ducibus Megapolitano Suerinensibus perpetuo sacramento devinctum sit; Præfectus quoque Suxæ Celsitudini (stipulatu manu) promittat, se, quamdiu ibi meruerit, id bona fide acturum, ne quicquam à quoquam in Regiæ Majestatis Regni-

Vierdter Theil.

1647.
Febr.

(cum Ducibus Meckelburgensibus simultaneâ investiturâ tenendum.)
(præfectura Pödel.)

Gurejurando.)

Nr 2

ve

1647.
Febr.

ve Sueciæ, aut Suae Celsitudinis vel uni-
us alteriusve partis successorum præ-
judicium damnumve fiat, vel ad-
mittatur, quin potius, ut Civitas
portusque (cum dictis Præfecturis)
contra quemcunque salva & illasa
serventur.

(cum dicta Præfectura)

Totus portus cum terris utrius-
que lateris ab urbe in mare Balchi-
cum libera dispositioni Regiæ Maje-
statis Regniq; Sueciæ subit, ita ut
quotiescunque contigerit quascun-
que naves Suedicas singulatim aut
conjunctim majori minorive nume-
ro illuc appellii, semper illi liberum fe-
curumque receptum ac stationem ha-
beant, adeoque nauæ & classiani
eo jure libertateque per viam in ur-
be portuque & utroque latere fru-
antur, quo ipsis in aliis Regni Sueciæ
portibus gaudere licitum est. Et ut
dicti portus securitati eo rectius con-
sulatur, jus esto Regibus Regnoque
Sueciæ fortalitium Walsich pro ar-
bitrio renovandi, extendendi, con-
trahendi, aliterve mutandi, novum-
que fortalitium, si placuerit, in ad-
verso littore extruendi, minuendi ac
firmandi, quorum utrumque cum
suo præfecto præsidioque à sola Re-
gia Majestate Regnoque Sueciæ de-
pendebit. Pro dictæ urbis & fortali-
tiorum reparatione & conservatio-
ne reditus, operæ rusticæ (dictarum
præfecturarum) Præfecti Urbis di-
spositionem sequantur. In singulo-
rum vero præsidiorum sustentationem
moderna Vectigalia Wismari-
ensia & Warnemundensia tantisper
convertantur, dum Ducatus subditis
ita refforuerit, ut præsidia ipse susti-
nere valeat.

Pro eo verò, quod Suae Celsitudo
in his omnibus Regiæ Majestati Re-
gnoque Sueciæ gratificatur, compe-
tat ei soli (jus Episcopatum Minden-
sis & Suerinensis) exclusis aliis, qui
per Postulationem aut Electionem
Capitulorum alias assumi possent.
De cætero Civitatis Wismariensis
privilegia salva maneant, ejusque
commercia, terra marique mutuo
Regum Sueciæ Ducumque Megapo-

(Episcopatus Razeburgensis & Sueri-
nensis cum potestate extinguendi dimidiam
partem Canoniarum & ad mensam Epi-
scopalem applicandi.)

NB. Verbum: Mindenensis, in autographo
relictum erat.

1647.
Febr.

lita-
hnd 3 116711

1647. litanorum favore, pro posse promo-
Febr. veantur.

Tertio, Imperator de consensu totius Imperii infeudat & vigore presentis Transactionis Serenissimam Reginam, ejusque successores, Reges, Regnumque Succiae de universo Dominio Archi-Episcopatus Bremensis & Episcopatus Civitatisque Verdenfis unà cum oppido Castris & Praefectura Wildeshausen () conjunctim, sub titulo jureque pleno Principatus Secularis & perpetui feudi cum omnibus ac singulis ad eos pertinentibus, ubicunque sita sunt Ecclesiasticis & Secularibus bonis, juribusque regalibus superioritatis, territorialibus, beneficiorum, collationum, Investiturarum, Patronatus, Confirmationum, Ordinationum, Visitationum, Inspectionum, Actionum &c. cessantibus interim dignitate, Dominio & Juribus Ecclesiis aliorum capitularibus aliò translatis, & unà cum ceteris conventualibus pro sua quaque dignitate, conditioneque de necessaria vitae sustentatione aliter accommodatis; Civitati Bremensi (competens) ab Imperatoribus & Antecessoribus (legitime) Privilegia acquisita () inviolata relinquuntur, quaeque hactenus ei cum Archi-Episcopis & Archi-Episcopatu interceserunt controversae amicabiliter terminentur. ()

Quarto, ratione supra dictarum ditionum feudorumque omnium, Imperator cum Imperio cooptat Serenissimam Reginam, cum suis Regni Successoribus, in Immediatum Imperii Statum (assignata eis Sessione in Conventibus Imperialibus ratione Pomeraniae loco huic competente, respectu Principatus Bremensis & Verdenfis in scamno Seculari immediate post N. N. ratione feudorum omnium) cum triplici Voto; In Conventibus autem Circulorum Saxoniae Superioris proxime ante Duces Pomeraniae Ulterioris; Saxoniae Inferioris loco moreque receptis. Deinde concedet ei insuper in omnibus dictis feudis Privilegium de non ap-

(Si per sententiam Camerae Imperialis Archi-Episcopatus Bremensi adjudicata fuerit, eoque sua libertas, status)

(Ejusque territorio, vocula competens, omitta)

(omitt.)
(vel usu obtenta)

(Interim tamen Civitas in sua possessione non turbetur)

(ut ad Imperii Comitia inter alios Imperii Status Regina quoque Regesve Sueciae sub titulo Ducis Pomeraniae Principis de Bremen & Verden citari debeant, assignata iis Sessione in Conventibus Imperialibus ratione Principatus Bremensis & Verdenfis immediate post Marchiones Brandenburgicos ratione Ducatus Pomeraniae loco antiquo & competenti in scamno Seculari)

Art 3

pel-

1647.
Febr.

1647. pellando, idemque jus erigendi A-
Febr. cademiam, si visum fuerit. ()

1647. (Moderna etiam Veſtigalia ad litora
Febr. portusque Pomeraniæ per - - dun-
taxat annos, ita tamen, ut Imperatori
exhibeantur antiquorum modernorumque
Veſtigalium Index & facta eorundem in-
ter se collatione, moderna hæc Veſtigalia
ad moderatiores terminos redigantur.)

Exſolvit denique Status & subdi-
tos dictarum ditionum feudorum-
que omnibus vinculis & sacramen-
tis, quibus prioribus Dominis & pos-
ſeſſoribus hucusque reſpective ob-
ſtricti fuerant, eosque ad obſequium
& fidelitatem Regiæ Majeſtati Regno-
que Sueciæ, ſeu ab hoc die hæredi-
tario ſuo Domino præſtandum re-
mittit obligatque, atque ita Sueci-
am in juſta plenaque eorum poſſeſ-
ſione conſtituit, verbo Imperiali pro-
mittens ſe non modo modernæ Re-
ginæ, ſed & omnibus futuris Regi-
bus, Regnoque Sueciæ ratione dicta-
rum ditionum eviſionem & ſecuri-
tatem præſtiturum, eosque ſicut cæ-
teros Imperii Status in quieta earum
poſſeſſione, contra quemcumque in-
violabiliter conſervaturum & manu-
tenturum, prout hæc omnia in lite-
ris Inveſtiturarum plenius expri-
mentur.

Viciſſim Sereniſſima Regina & fu-
turi Reges Regnumque Sueciæ dicta
feuda omnia & ſingula à Cæſarea Ma-
jeſtate & Imperio recognoſcunt, eo-
que nomine, quoties caſus evenerit,
Inveſtiturarum renovationes decen-
ter petant (homagium) & inde de-
pendentia, ſicut Antecęſſores ſimi-
lesque Imperii Vaſalli præſtando.

(Juramentum fidelitatis)

Deinde Ordinibus & ſubditis dicta-
rum ditionum locorumque, inter o-
mnes nominatim Stralfundensibus
competentem eorum libertatem, bo-
na, jura & privilegia ab Antecęſſo-
ribus legitime acquiſita () cum libe-
ro Evangelicæ Religionis Exercitio
juxta invariataſ Auguſtanam Con-
feſſionem perpetuum fruendo: Cir-
ca homagii renovationem & præſta-
tionem omni meliori modo confir-
mabunt () Datum Osnabrugæ d. 5.
Februar. 1647.

(vel uſu obtenta)

(hæc omnia intelligantur, ut cauſa ſi-
mul Palatina juxta conditiones in In-
ſtru-

1647.
Febr.

strumento Pacis positas determinata maneat ac Pax in reliquis & Imperium sequatur; alias vero neutra ex parte obligatoria sint)

1647.
Febr.

N. II.

Additum d. 11. Februarü 1647. (styli novi)

§. Pro hac alienatione &c. post verba: ab Imperatore & Imperio &c. ponatur: Episcopatum Halberstadiensem & Archi-Episcopatum Magdeburgensem: illum quidem statim post conclusam & ratificatam Pacem: hunc vero immediate post moderni Administratoris Domini Augusti Saxonie Ducis decessum, conditionibus ac modis cum Suae Celsitudinis Electoralis Legatis specialiter conventis: Sequatur: Regia quoque Majestas Sveciae restituat.

§. Secundo Imperator de consensu &c. post verba: Regnoque Sveciae in perpetuum & immediatum Imperii feudum &c. addatur: cum Ducibus Meckelburgensibus simultanea investitura tenendum &c. sequatur: civitatem portumque Wismar: & expungatur, Neuen-Kloster, maneat: cum praefectura Pödel &c.

§. Regiae quidem Majestati: loco: Stipulata manu, ponatur: furejurando & ibidem paulo post: cum dictis praefecturis: ponatur: cum dicta praefectura &c.

§. Pro dicta Urbis &c. loco: dictarum praefectarum, ponatur: dicta praefectura.

§. Pro eo vero, quod S. Celsitudo &c. post verba: competat ei soli Jus Episcopatum, ponatur Episcopatus Ratzeburgensis & Suerinensis cum potestate extinguendi dimidiam partem Canoniciatum & ad mensam Episcopalem applicandi.

§. De cetero &c. verbo: Favore &c. addatur: favore & protectione &c.

§. Tertio Imperator &c. verbo: Wilsbusten, addatur: Si per sententiam Camerae Imperialis Archi-Episcopatu Bremensi adjudicata fuerit, eoque sua libertas status.

§. Civitati vero Bremensi &c. addatur: ejusque territorio: omittatur vocula: Competens, & vocula: Legitime. Post verbum: Privilegia, addatur, in Ecclesiasticis & Politicis &c. post verbum: acquisita, ponatur: vel usu obtenta &c. post verbum: terminentur, addatur: interim tamen Civitas in sua possessione non turbetur.

§. Quarto, ratione &c. verba: assignata &c. usque cum triplici &c. deleantur, & ponatur post Statum: ut ad Imperii Comitibus inter alios Imperii Status Regina quoque Regesve Sveciae sub titulo Ducis Pomeraniae, Principis de Bremen & Verden citari debeat, assignata eis Sessio in Conventibus Imperialibus ratione Principatus Bremensis & Verdenensis immediate post Marchiones Brandenburgicos, ratione Ducatus Pomeraniae loco antiquo & competenti in scamno seculari, cum triplici &c.

§. Deinde concedit &c. post verbum: visum fuerit &c. ponatur: moderna etiam vectigalia ad litora portusque Pomeraniae per () duntaxat annos, ita tamen, ut Imperatori exhibeatur antiquorum modernorumque vectigalium index,